

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: maj-juni 20/21
Institution	Rybners Tekniske Gymnasium
Uddannelse	htx
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Første år: Benthe Møller Petersen Anden og tredje år: David Pedersen
Hold	3E

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Sprog og skrift
Titel 2	Litterær analyse – metoder og genrer
Titel 3	Medier - dokumentarfilm
Titel 4	Sprog og kommunikation
Titel 5	Det moderne gennembrud + Det folkelige gennembrud
Titel 6	Gys og Gru
Titel 7	Amerikanisering i Danmark siden 1950'erne
Titel 8	De seneste 20 års litteratur og medier

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Sprog og skrift
Indhold	<p>BR Langdahl (m fl): Krydsfelt - grundbog i dansk (2011), p 164-173 og 200-205 og 210-214 og 253-261</p> <p>P Meyhoff (red): Sprog og skriftlighed (2011), kap 3,4,6,8,10,11,12</p> <p>Nordens sprog med rødder og fødder, p 19-75</p> <p>Sproghistorie, https://dialekt.ku.dk/sproghistorie/</p> <p>- Fra urnordisk til moderne nordiske sprog, https://visl.sdu.dk/nord/dan/sproghistorie.php</p> <p>Det engelske sprog - trussel eller ressource? (pdf), artikler Om purismen, Engelsk tur-retur, Om domænetab</p> <p>Fra runer til sms (pdf)</p> <p>M Søndergaard: Ordapoteket</p>
Omfang	21 lektioner
Særlige fokuspunkter	<p>demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi</p> <p>–demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge</p> <p>analysere og vurdere ikke-fiktive tekster</p> <p>demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p>

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Litterær analyse -metoder og genrer
Indhold	<p>BR Langdahl (m fl): Krydsfelt - grundbog i dansk (2011), p 110-124 og 138-139</p> <p>J Fibiger + G Lütken: Litteraturens veje (2012), p 22-38 (pdf, at analysere litteratur)</p> <p>Kalkmaleri, Tuse Kirke (1460-1480)</p> <p>Cornelius Norbertus Gijsbrechts - Trompe l'oeil (1668)</p> <p>LA Ring: Aften. Den gamle kone og døden (1887)</p> <p>SU Thomsen: Tilgiv at jeg ser dine knogler før kødet (1996)</p> <p>NM Aidt: Myggestik (2006)</p> <p>LS Christensen: Grisen (2005)</p> <p>H Bang: Branden (1884)</p> <p>H Bang: Impressionisme - en lille replik (1890)</p> <p>H Helle: Film (1996)</p> <p>HC Andersen: Theepotten (1863)</p> <p>M Klitgaard: Teddy-smugleren (1937)</p> <p>H Helle: Globryllup (2000)</p> <p>R Broby-Johansen: Blod (1922), <u>værk</u></p> <p>M Ewald + R taber: Lyrik - når sproget spiller (2016), p 8-12 + 36-47</p> <p>B Andersen: På høje tid (1964)</p> <p>E Aarestrup: Angst (1838)</p> <p>M Nielsen: Skæbne (1945)</p> <p>Lyrik er sprog, https://litteraturportalen.gyldendal.dk</p> <p>Lyrik, http://denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Litteratur/Genrebegreber/lyrik</p>

	H Rasmussen: Efter Bikini (1948), http://www.fredsakademiet.dk/abase/digte/digt9.htm - L Holberg: Erasmus Montanus (1723), <u>værk</u>
Omfang	38
Særlige fokuspunkter	anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere –analysere og fortolke fiktive tekster demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

[Retur til forside](#)

Titel 3	Medier - dokumentarfilm
Indhold	BR Langdahl (m fl): Krydsfelt - grundbog i dansk (2011), p 286-303 K Andersen + JF Mikkelsen: Dokumentaren i undervisningen (2009), p 6-29 G Agger (m fl): MedieDK (2011), p 194-201 https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/kuppet https://www.dr.dk/tv/se/tv-avisen-dr1/tv-avisen-26/tv-avisen-2019-04-24-19-55 Beths dagbog (2006) K Andersen + JF Mikkelsen: Dokumentaren i undervisningen (2009), p 53-63 Air Crash Investigation - (HD) - Air Florida Flight 90 - Ice River Landing, https://www.youtube.com/watch?v=rxdo-qGb4WY Michael Moore: Sicko (2008)
Omfang	12 lektioner
Særlige fokuspunkter	–analysere og vurdere ikke-fiktive tekster –perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, idéhistoriske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, naturfaglige, teknologiske og erhvervsrelaterede sammenhænge

	demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 4	Sprog og kommunikation
Indhold	<p>I-bog: Ole Schultz Larsen: <i>Håndbog til Dansk: Litteratur, sprog, medier.</i></p> <p>Kap: 4.12 Kommunikationsanalyse</p> <ul style="list-style-type: none">• Facework og ansigtstruende handlinger <p>Kap. 4: 4.9 Retorik</p> <ul style="list-style-type: none">• Ciceros pentagram• De 3 appelformer <p>4.10 Argumentation</p> <ul style="list-style-type: none">• Toulmins udvidede argumentationsmodel• Sproghandling• Argumenttyper• Fejltyper og argumentkneb• Ordvalgsargumenter <p>Kap. 5.6: Lasswell's kommunikationsmodel</p> <ul style="list-style-type: none">• Kommunikationsmodellen, AIDA-modellen, Maslows behovspyramide, storytelling, reklametyper, medietyper, Gallups kompasmodel <p>Politiken d. 13.10.04: Du er fucking sexist, Niarn!</p> <p>Tale ved Statsminister Jens Stoltenberg i Oslo Domkirke. Regjeringen, regjeringen.no, 24. juli 2011. Oversat af Bodil-Marie Gade</p> <p>Svedbanken – Chris og chokoladefabrikken (youtube)</p> <p>Carlsbergs reklame for lanceringen af deres ”nye” øl ”1883” med skuespiller Mads Mikkelsen (youtube)</p> <p>Feminine fængsler skal sikre ligestilling blandt kriminelle (http://rokokoposten.dk/2014/07/31/feminine-faengsler-skal-sikre-ligestilling-blandt-kriminelle/)</p> <p>Martin Luther King: ”I have a dream (https://www.youtube.com/watch?v=3vDWWy4CMhE)</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid
Særlige fokuspunkter	udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt –demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi –demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige

	<p>sammenhænge</p> <p>kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere</p> <p>–analysere og vurdere ikke-fiktive tekster</p> <p>almenmenneskelige, samfundsmæssige, naturfaglige, teknologiske og erhvervsrelaterede sammenhænge</p> <p>–demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger</p> <p>–demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger</p> <p>demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 5	Det moderne gennembrud + Det folkelige gennembrud
Indhold	<p>DR 2 dokumentar: 1800 tallet på vrangen (episode 2, sæson 2) https://www.dr.dk/drtv/episode/1800-tallet-paa-vrangen_-kulturkamp-kapitalisme-og-bordelromaner-1864_1880_70416</p> <p>Grundbog: I-bog: Tinne Serup Bertelsen og Barbara Kjær-Hansen: <i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i>, systime</p> <p>Kapitel 6: Det moderne gennembrud 1870-1890</p> <p>Herunder underkapitlerne:</p> <ul style="list-style-type: none">• Det moderne gennembruds samfund• Livssyn og syn på litteraturen• Skrivestil og sprog• Det moderne gennembruds temaer: køn, klasse og kirke <p>Kap. 7. Modernisme og realisme 1890-2000</p> <p>Herunder underkapitlerne:</p> <ul style="list-style-type: none">• Det moderne samfund• Tidlig modernisme• Folkelig og socialrealisme <p>Brendekilde, H.A.: Udslidt, 1889</p> <p>Henningsen, Erik: Sat ud, 1892</p> <p>Pontoppidan: Henrik: Naadsensbrød, 1887</p> <p>Levison, Olivia: Anfægtelser, 1893</p> <p>Ibsen; Henrik: Et Dukkehjem, 1879, <u>værk</u> elektronisk adgang via hjemmesiden: https://www.ibsen.uio.no/DRVIT_Du%7CDuht.xhtml</p> <p>Danmarkshistorien.dk: Sædelighedsfejden 1883-1887, Cecilie Bønnelycke https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/saedelighedsfejden/</p>

	Nexø: M.A: Lønningsdag, 1900 Jensen, Johannes V.: Paa Memphis Station, 1906 Munch, Edward: Skriget, 1893 Kristensen, Tom: Rio Janeiro, 1914
Omfang	Anvendt uddannelsestid
Særlige fokus-punkter	<p>Romantikens idealisme bliver udskiftet med realisme og med en parole om at sætte problemer under debat, som Georg Brandes – tidens mest markante debattør og kulturperson – spidsformulerer kravene til det moderne gennembruds litteratur. Brandes betegner selv dette kursskifte i litteraturen som det moderne gennembrud.</p> <p>Tidens debatmner i litteraturen og i samtiden er generelt grupperet i tre underemner- Køn, klasse og kirke. Litteraturen i det moderne gennembrud bliver nu et samlingspunkt for diskussion af spørgsmål vedrørende forholdet mellem kønnene, forskellen mellem de sociale klasser og forholdet til kirke/religion.</p> <p>analysere og fortolke fiktive tekster</p> <p>–perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, idéhistoriske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, naturfaglige, teknologiske og erhvervsrelaterede sammenhænge</p> <p>–demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden</p> <p>–demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger</p> <p>–navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation</p> <p>–demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 6	Gys og Gru
Indhold	<p>Teorikompendium: <i>Gys, splat & Freud</i> v/Ebbe Krogh & Finn Lykke Schmidt, Dansk lærerforening, 1995</p> <p><i>Genren</i> s. 5-17 indeholdende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Genreforståelse (gyser- og splattergenren)• Filmanalyse• Rutchebane effekten/fascinationen<ul style="list-style-type: none">○ Det victorianske gys <p><i>Freuds psykoanalyse og det litterære gys</i> s. 19-37 indeholdende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Freuds personlighedsmodel• Primær- og sekundærprocesser

	<ul style="list-style-type: none">• Fortrængning• Forskellige forsvarsmekanismer mm. <p>B.S. Ingemann: ”Glasskabet”, 1847</p> <p>Kortfilm: Mathieu Ratthe: Lovefield, 2008 fra youtube: https://www.youtube.com/watch?v=coWxYLUk3Sk</p> <ul style="list-style-type: none">• Eleverne har selv fundet gyser trailers eller kortfilm og analyseret dem i grupper ud fra begreber suspense og surprise, lydside, klipning, effekter, kameravinkel, symboler, farver <p>Gregersen, Andreas: <i>Todorovs fantastiske toven - En håndfuld tvetydige film fortællinger</i>, ukendt årstal og forlag</p> <p>The Orphanage (Børnehjemmet, 2007), <u>værk</u></p> <p>Streames fra: https://fjernleje.filmstriben.dk/film/2738746200/bornehjemmet</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid
Særlige fokuspunkter	<p>Analysere, fortolke og perspektivere primært fiktive tekster. Indblik i et historisk bredt og genre-mæssigt varieret udvalg af tekster. Forløbet beskæftiger sig med litteratur og filmediet med gysset som fokus.</p> <p>At kunne afdække, frembringe og forstå betydning i forskellige teksttyper, herunder at se og fortolke i arbejdet med visuelle tekster – gysset som genre.</p> <p>Udvikle refleksion og analytiske evner gennem arbejdet med tekster i et sprogligt, æstetisk, kulturelt og historisk perspektiv</p> <p>At kunne karakterisere litterære hovedværker inden for genren det litterære gys</p> <p>Kendskab til de forskellige litteraturhistoriske strømninger inden for gys/skræk genren</p> <p>Kendskab til en af humanioras grand old men – Sigmund Freud og hans mest grundlæggende begreber og teorier</p> <p>analysere og fortolke fiktive tekster</p> <p>–perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, idéhistoriske,</p> <p>–demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden</p> <p>–navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation</p> <p>–demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 7	Amerikanisering i Danmark siden 1950'erne
Indhold	<p>Repetition i traditionel komma og tegnsætning.</p> <p>Repetition i novelleanalyse: Christensen, Martha: Glansbilleder, 1982</p> <p>Brainstorm over amerikanisering I Danmark</p>

	<p>CFU: DR3 - Monte Carlo elsker USA (episode 4), 2014</p> <p>CFU: DR 2: Besat af USA, 2020</p> <p>Danmarkshistorien.dk: De nye kulturstrømninger i efterkrigstiden, 1945-65, Rasmussen, Søren H., 2014</p> <p>Kompendium om kultur, identitet og globalisering: (Selvlavet kompendium med tekster der kredser om begreberne):</p> <ul style="list-style-type: none">• Amerikanisering• Amerika som brand• Det beskrivende og det komplekse kulturbegreb• Kulturel identitet i det senmoderne samfund• Anthony Giddens og social konstruktion af identitet• Traditionelle, moderne og senmoderne samfund• Hybridkulturer• Globalisering <p>Kompendiet er blevet lavet af udpluk fra I-bogen ”Kultur på arbejde” Kap. 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 og 9.6 Asklund, Kasper: ”Kultur på arbejde”, Copyright forfatterne og System A/S 2020</p> <p>Kompendium om ungdom og populærkultur efter 1945: (Selvlavet kompendium med følgende artikler fra Danmarkshistorien.dk):</p> <ul style="list-style-type: none">• De nye kulturstrømninger i efterkrigstiden, 1945-65• Amerikanisering• Livet i 1950'erne• Scooterpigen - artikel i Billed-Bladet 1962• "Bare 16 år" - satiretegning af Bo Bojesen, 1962• Gallup 1960: Har ungdommen for løse tøjler?• Tekstuddrag fra håndbogen "Teen-age:• Vejledning i skønhedspleje, intim hygiejne, personlighed mm. Med tegninger af Christel", 1952• Farlig Ungdom - filmplakat 1953 <p>Videnskab.dk d. 04.02.10: Alle ville være cowboys</p> <p>Gennemgang af filmtekniske begreber Rebel Without A Cause, 1955, værk Streames fra: (selvbetalt adgang)</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid
Særlige fokus-punkter	<p>Begrebet 'amerikanisering' er en betegnelse for de kulturelle strømninger, der kom fra Amerika til Danmark i efterkrigstiden og som blev en del af den danske kultur, især hos ungdommen. Det var især populær- og forbrugskulturen i form af blade, film og musik, der var under stærk indflydelse fra Amerika.</p> <p>Dette tematiske forløb vil arbejde med, hvordan denne globale bevægelse/strømning kommer til udtryk i dansk populær- og ungdomskultur, identitet, musik og litteratur. Der vil undervejs blive arbejdet tværmedialt med litterære tekster såsom lyrik, sange samt fagtekster (og kildetekster) og med film- og</p>

	<p>reklamemediet. Der vil inddrages fagligt begrebsapparat om kultur, identitet, globalisering samt litteratur og medieanalyse</p> <p>analysere og fortolke fiktive tekster</p> <p>–analysere og vurdere ikke-fiktive tekster</p> <p>–perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, idéhistoriske,</p> <p>almenmenneskelige, samfundsmæssige, naturfaglige, teknologiske og erhvervsrelaterede sammenhænge</p> <p>–demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden</p> <p>–demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger</p> <p>–demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde

Titel 8	De seneste 20 års litteratur og medier
Indhold	<p><u>Tema 1: Storbyen</u> Guldager, Katrine Marie ”Nørreport” (2004) CFU: DR1: ”52 dage som hjemløs” episode 1-2, 2017 5.2: Dokumentarfilm og Mockumentary, <i>Håndbog til dansk, systeme</i></p> <p><u>Tema 2: Katastrofelitteratur</u> CFU: Deadline d. 19.01.14: <i>Borgerkrig i Danmark?</i> Nielsen, Kaspar Colling: ”Den danske borgerkrig 2018-24”, Gyldendal 2013, <u>værk</u></p> <p><u>Tema 3: Selviscenesættelse og selvfremstilling</u> DR 1: Vi spiller spillet – realityen der formede dig”, 2021 <u>https://www.dr.dk/drtv/se/vi-spiller-spillet--realityen-der-formede-dig--tilvalg-og-fravalg_228877</u> Goffmann og Meyrowitz: Tilværelsen som et teater Giddens og det senmoderne samfund <u>http://gymportalen.dk/content/anthonygiddens0</u> Narcissisme <u>https://iscenesaettelsegennemmedier.skoleblogs.dk/narcissisme/</u> I-bog: Ole Schultz Larsen: Håndbog til Dansk: Litteratur, sprog, medier:<ul style="list-style-type: none">• Kap. 5.7 afsnittet: sociale medier – her tema på analyse af blogs</p> <p><u>Tema 4: Autofiktion og dobbeltkontrakten</u> De seneste fem års litteratur, systeme<ul style="list-style-type: none">• Afsnittet om autofiktionHassan, Yahya: Barndom, 2013 Videnskab.dk d. 28.11.10: Klovn - en virkelig klovn (fiktiobiografisme) Klovn - Knæk Cancer (med Lars Løkke), youtube <u>https://www.youtube.com/watch?v=2_igdZt1CN0</u></p> <p><u>Tema 5: Kønsroller og seksualitet</u> I-bog: <i>Dansk på ny</i>, systeme 2017</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Kønsroller og seksualitet <p>Gym.dansk.dk: Postfeministisk litteraturanalyse DR1: Skamløs, 2021</p> <p>Pga. corona-situationen var følgende kanonforfattere ikke blevet gennemgået på daværende tidspunkt. De manglende kanonforfattere blev i det følgende læst, analyseret og fortolket i plenum i klassen. Det drejer sig om:</p> <p>Oehlschläger: <i>Guldbornene</i> (1802) Link: https://kalliope.org/en/text/oehlschlaeger1803a0 N.F.S Grundtvig: <i>Danmarks trøst</i> (1820) Link: https://litthist.systime.dk/?id=252</p> <p>Steen St. Blicher: <i>Brudstykker af en landsbydegns dagbog</i> (1824) Link: https://litthist.systime.dk/index.php?id=253</p> <p>Martin A. Hansen: Soldaten og pigen (1947) Link: https://litthist.systime.dk/index.php?id=266#c1214</p> <p>Karen Blixen: <i>Ringene</i> (1958) Link: https://litthist.systime.dk/index.php?id=267#c1222</p> <p>Klaus Rifbjerg: <i>Livet i badeværelset</i> (1960) Link: https://litthist.systime.dk/?id=268</p> <p>Peter Seeberg: Patienten (1962) Link: https://litthist.systime.dk/index.php?id=269#c1236</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid
Særlige fokus-punkter	analysere og fortolke fiktive tekster almenmenneskelige, samfundsmæssige, naturfaglige, teknologiske og erhvervsrelaterede sammenhænge –demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden –demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger –demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger –demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde